

ТВОЯ ВІДДАЧА — УРОЖАЄМ

З ВЕЛИКИМ ІНТЕРЕСОМ ТРУДІВНИКИ ОРДЕНОНОСНОЇ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ЗУСТРІЛИ ПРОМОВУ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ЦК КПРС ТОВАРИША Л. І. БРЕЖНЕВА НА НАРАДІ ПАРТІЙНО-ГОСПОДАРСЬКОГО АКТИВУ КАЗАХСТАНУ.

РОЗШИРИЛИ ОЗИМЕ ПОЛЕ

У своїй промові на нараді партійно-господарського активу Казахстану Генеральний секретар Центрального Комітету КПРС товариш Л. І. Брежнєв висловив впевненість у тому, що хлібороби розширяють посівні площі під озиму пшеницю і жито. Виконання цього завдання підпорядковані всі сили трудівників нашого

господарства. Нинішнього року ми зібрали по 36 центнерів озимої пшениці з площі 1350 гектарів. Нині беремо курс на 50-центнерній врожаї. За планом під озимий клон відведено 2125 гектарів, його площу ми розширили на 575 гектарів. Серпцеві дощі створили сприятливі умови для сівби. Сівачі діяли оперативну, якісно. Сьогодні рапортуємо: сівбу озимих завершили.

П. ГРЕБЕЛЬНИК,
головний агроном радгоспу «Мар'янівський»
Маловишківського району.

МЕХАНІЗАТОРСЬКИЙ ВСЕОБУЧ — НА ПОРЯДОК ДНЯ

Велика програма розвитку сільського господарства країни — так можна назвати промову Генерального секретаря ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнєва в Алма-Аті на партійно-господарському активі Казахстану. Кожен рядок цього документу накреслює чітку перспективу на десятиріччя. «Підготовка — і головне — закріплення механізаторських кадрів на селі — важлива ділянка в діяльності партійних, радянських, господарських і профспілкових організацій. Багато для залучення юнаків і дівчат до роботи на сучасній техніці може і повинен зробити наш слашій комсомол» — підкреслив Л. І. Брежнєв. На проблема важлива і для нашого району. В господарстві тільки нинішнього року прийшли після закінчення курсів механізаторів 78 молодих хліборобів. Для них створюються на місцях такі умови, щоб вони зацікавилися вірними обрані професії назавжди. Майже всі молоді механізатори працюють на новій техніці, їх сім'ям господарства допомагають забудувуватись. А якщо молодий тракторист, комбайнер йде на військову службу до лав Радянської Армії, колгосп відкриває йому особистий рахунок. Словом — механізаторські кадри для успішного ведення сільського господарства району потрібні і завдання — не тільки дбати про кількість їх збільшення а й про закріплення на селі.

М. ШИШКА,
головний інженер Новоархангельського районного управління сільського господарства.

Серед тих, хто споруджує Кіровоградський домобудівний комбінат, багато молоді. В числі передовиків соціалістичного змагання — електро-

зварник Іван ЗАЯРНИК, який успішно забезпечує арматурників каркасами.

ОДНА розмова в розпалі жнив мені запам'яталася надовго. Прямо в полі відбулася вона, при врученні комбайнерів-комсомольців з колгоспу «Україна» Степану Сульжикі перехідного вимпела райкому комсомолу. Степан годі першим у районі серед молодих жнивників намолотив шість тисяч центнерів зерна. За умовами соціалістичного змагання перехідний вимпел віднині має залишатися у нього до моменту, поки хтось із суперників не переїде його рекорду.

— Шість тисяч — не рубіж, — кажу Степанові. — Виходь на вісім тисяч...

Поряд стояли його товариші: поділяли радість молодого комбайнера. Степан відповів коротко:

— Є шість на вісім тисяч.

І Степан Сульжик не відступив від свого слова. Червоний вимпел був почесною окрасою його «Ниви» до кінця жнив. За час збирання комсомольці скоїли хліб на площі 250 гектарів і намолотили 8200 центнерів зерна.

Почесні атрибути визнання заслуг молоді села і звичайне тепле слово уваги та віри до людини праці... Чи не найдієвіше піднімають вони отой дух суперництва, що веде юнака чи дівчину до бажання працювати сьогодні краще вчорашнього, а завтра пережити свій же рекорд. У практиці повсякденної комсомольської роботи про це слід пам'ятати завжди. Іноді досить кількох слів уваги, щоб і відстаючий підтягнувся до рівня передовиків.

На початку року райком комсомолу розробив умови соціалістичного змагання між комсомольсько-молодіжними колективами. До речі, кількість їх збільшилась в районі і, суттєво, уваги вони вимагали більшої, ніж минулого року. З'явилися, наприклад, комсомольсько-молодіжні на гранітному кар'єрі Новгород-

ківського міжколгоспного шляхо-будівельного управління, в дитсадку колгоспу імені Леніна, в тракторній бригаді колгоспу імені Димитрова. Виникла потреба змагання між молодими трудівниками села вести більш конкретну, наближену до категорій зайнятості на виробництві. Відповідно цьому доводилося розробляти і стимулювати заохочення.

Є в районі два комсомольсько-молодіжні колективи на МТФ колгоспу імені Леніна та імені Мічуріна. Встановили для них суперників по змаганню перехідний червоний вимпел райкому комсомолу, який вручається переможцям раз на квартал. Але квартал — строк у три міся-

щає про передовиків і відстаючих на колгоспних землях, а й кликає до заповітного рубежу. «Комсомольці і молоді! Достроково виконайте першу заповідь перед державою!» — цим гаслом-зверненням починався кожен випуск бюлетеня на жнивах.

З АКЛИК сприймали зором, він дійшов серця багатьох комбайнерів, водіїв — всіх, хто ніс відповідальність за долю вирощеного хліба. А райком вирішив відзначити переможців жнив особливо. Перехідний вимпел кращому молодод-

ника — на традиційному районному святі, наприклад, доярці Зої Плехотнюк з колгоспу імені Мічуріна вручили грамоту райкому комсомолу за зайняте перше місце по надоях серед молодих тваринників. У День молоді групі молодих переможців у соціалістичному змаганні грамоти райком вручили під час урочистого відкриття свята на районному стадіоні «Колос». Кожне таке привселюдне відзначення залишиться, без сумніву, в пам'яті надовго у переможця, а в суперників по змаганню обов'язково пробудить бажання «підтягнутися» до рівня нагородженого.

У моральному заохоченні райком комсомолу найбільше використовує найрізноманітніші перехідні вимпели. Найбільша й потреба відновлення виникає саме в них при відзначенні молодих трудівників. Та спробуй придати централізованим способом такий вимпел, щоб на ньому був намальований комсомольський значок, вказано, переможцям якої сфери виробництва він призначений. Навряд чи знайдеться в області такий райком, який може похвалитися таким прикрасом. І першою з року в рік перекодається безіменні, безадресні вимпели з написом: «Переможцю соціалістичного змагання», — ні про час цього змагання, ні про тих, хто змагається. Годі сказати про гордість володіти таким вимпелом місяць, а то й квартал: про нього просто забувають, в кращому разі являють він в червоному жутку, як звичайне доповнення до вже наявних моральних відзнак. На жаль, лише окремі райкоми в області мають іменні вимпели, вимпели, які можна залишити переможцю на вічне зберігання.

Час, мабуть, подумати про виготовлення цих відзнак централізованим порядком. Думаю, що обком комсомолу врахує це побажання. Воно — від добрих намірів.

В. ГОПАК,
другий секретар Новоградківського райкому комсомолу.

■ ДОБРЕ СЛОВО

З ПОГЛЯДУ УВАГИ ДО ЖЕНЦЯ

Виходить, що в інтервалі від вручення до вручення доярок не знають про справи в колективі? Таки неінформованість саме і вносить у змагання інертність, витрачається напруження суперництва. Шомісячно райком комсомолу почав випускати бюлетень про хід соціалістичного змагання між комсомольсько-молодіжними колективами МТФ та молодими доярками району. Справа й в практиці райкому була нова, не обійшлося й без непорозуміння. Сподівалися до бюлетеня занести імена тільки тих доярок, які успішно виконують свої зобов'язання. Вийшло, що відстаючі нібито зацікавилися поза змаганням. Наступного місяця ці прикру помилки виправили. Бюлетень про хід боротьби молодих доярок за високі надії п'ятого числа помістив райком розповсюджує по фермах, а увага до цих регулярних інформаторів змагання одлаковувалася, бо кожна така листівка ніби збирає водночас і на раду десятки молодих доярок.

Під час жнив інформаційний бюлетень райкому комсомолу щодня тримав у курсі справ боротьби за хліб першого року десятиріччя півтисячі молодих трудяв райкому. Він не тільки спові-

му комбайнерів — за перші три, шість тисяч тонн зерна... Конкретні рубежі — честь долати їх мав кожен. З врученням перехідного вимпелу на кабінці переможця наноситься емблема комсомольського значка в центрі з відповідною цифрою встановленого комбайнером рекорду: три тисячі, шість... Першим отримав вимпел на жнивах комбайнер-комсомолець Сергій Гончаренко з колгоспу «Зоря комунізму». Вперше комсомольський значок з цифрою «3000» з'явився на його агрегаті.

У відзначенні за працю важлива й обстановка, у якій воно відбувається. Райком практикує здебільшого кожне нагородження проводити в урочистій обстановці, пам'ятній, святковій. У день тварин-

ЄДНАННЯ БРАТНЄ ОКРИЛЯ!

Пойнятий радісним настроєм, урочо вирував переповнений зал Палацу культури імені Жовтня. Торжество ж яке не буденне — велике національне свято братнього народу — 32-а річниця соціалістичної революції в Болгарії.

Промовисте, близьке нашому серцю гасло «Хай живе неперорна радянсько-болгарська дружба!» своїм величчям, зрозумілим кожному, змістом символічно переплітається з кольорами державних прапорів НРБ, СРСР і УРСР. Посеред сцени, на видноті, портрети В. І. Леніна та Г. М. Димитрова.

Збори відкрив перший секретар міськкому партії В. О. Сокурєнко.

У президії зборів — секретар обкому Компартії України А. І. Погребняк, заступник голови облвиконкому Є. М. Чабаненко, представники партійних, радянських і комсомольських організацій, шановані люди міста, активісти Товариства радянсько-болгарської дружби, консул Генерального консульства Народної Республіки Болгарії в Києві Стефан Бочваров. Посеред ровесників з Кіровограда — болгарські юнаки, які навчаються в ЛШУ.

Про успіхи та досягнення сонячної Болгарії у будівництві нового життя, трудові подвиги братнього народу під керівництвом БКП, про дружбу і співробітництво з СРСР та іншими соціалістичними країнами розповів присутнім голова правління обласної організації Товариства радянсько-болгарської дружби, ректор Кіровоградського інституту сільгоспмашинобудування професор Г. Р. Носов. Доповідач охарактеризував здобутки Народної Республіки Болгарії у всіх галузях народного господарства, докладно спинився на розвиткові теоретичних дружніх зв'язків трудящих Кіровоградщини та Толбухінського округу.

Ідеї братерської єдності з болгарським народом прозвучали у виступах формувальника ливарного цеху заводу «Червона зірка» В. Т. Ісакіна, працівника ЛШУ А. М. Максєва, члена первинного комітету Товариства радянсько-болгарської дружби технікуму радянської торгівлі В. Крисанової.

Консул Стефан Бочваров у своєму виступі відзначив, що досягнення соціалістичної Болгарії стали реальними завдяки натхненній творчій праці народу, братерській підтримці нашої країни. Вдячність, палка братня прихильність до радянських людей стала живлющим джерелом насади до нових звершень для трудящих НРБ.

Учасники зборів прийняли вітальний лист на адресу Всесоюзного комітету болгаро-радянської дружби в Софії.

Що скажуть суміжники?

За підсумками соціалістичного змагання у першому кварталі наша бригада була другою серед комсомольсько-молодіжних колективів області. Непогано протримали й у другому кварталі. А в липні знову вийшли в число перших по заводу. Найбільшим успіхом було те, що колективу присвоїли звання імені XXV з'їзду КПРС. Це висока честь, і ми, звичайно, прагнемо своєю будемо виправдовувати її.

Навесні цього року бригада Героя Соціалістичної Праці, делегата XXV з'їзду КПРС О. О. Кошурка виступила з кошиком — виконати п'ятирічне завдання за чотири роки. Ми підтримали його і в свою чергу закликали молодих заводчан

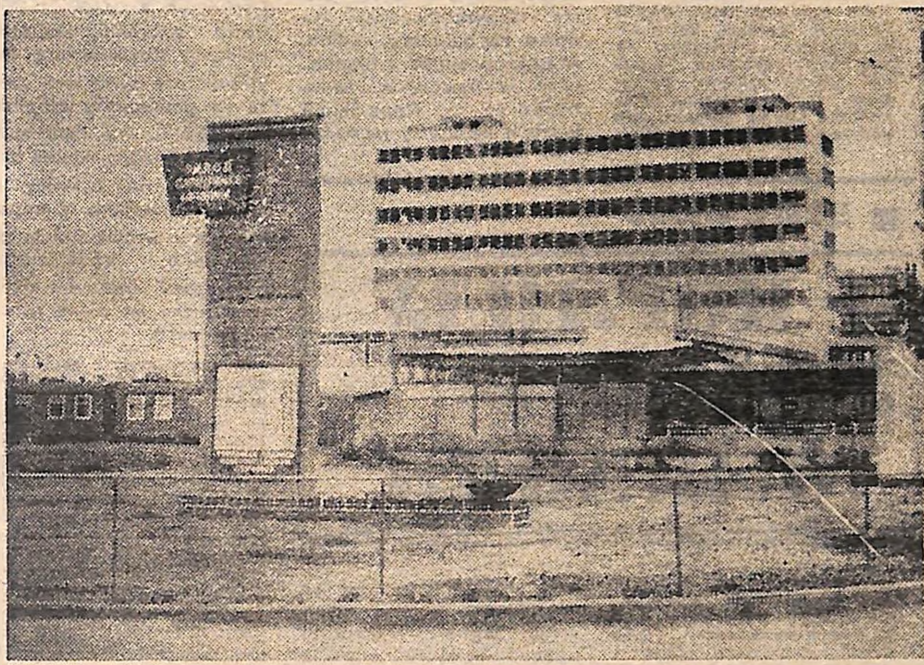
розгорнути змагання за право підписати Репорт Ленінського комсомолу Центральному Комітетові Комуністичної партії до 60-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції. Для себе ж пам'ятали рубіж: виконати п'ятирічку за три роки і вісім місяців. Перед цим порадився з економістами. Резерви є у нас, іноді ми їх просто повиїсто не використовуємо. Щодня кожен член бригади виконує зміни норми на 120—125 процентів. Більше уваги стали приділяти якості роботи.

Але подивимось на нашу роботу з іншого боку. Тара... Ті завжди не вистає. Скільки дорожнього часу втрачаємо саме з цієї причини. Не один раз говорили з адміністрацією цеху. Поки що безрезультатно.

З одного боку, бригада сповнена бажання працювати продуктивніше і якісніше. З іншого ж, нам заважають причини, про які я говорив вище. Їх можна усунути, потрібно тільки, щоб над цим задумались і суміжники, і адміністрація ковальсько-пресового цеху.

Змагаємось з бригадою штампувальників, очолювану Іваном Луценком. Думаю, необхідно частіше ділитися досвідом, частіше цікавитись справами суперників. Тоді воно буде корисне і для нас, і для них. З цими пропозиціями і роздумами поділився на звітно-виборних зборах комсомольської групи зовсім недавно. Мої товариші по праці згодні зі мною. У виконанні планів першого року п'ятирічки нам пішло не позинно заважати.

Л. АРТЕМЕНКО,
бригадир комсомольсько-молодіжної бригади різників ковальсько-пресового цеху Кіровоградського заводу «Черна зірка».

Ростуть корпуси Кіровоградського заводу друкарських машинок.
Фото І. НАЗАРІЯ.

Наш кореспондент звернувся до завідувачого відділом охорони здоров'я Кіровоградського міськвиконкому М. Л. Ткача і попросив його розповісти, як медики обласного центру планують свою п'ятирічку.

Бо найдорожче — життя людини

— Микола Леонідовичу, ви, лікарі, боретесь з прикрим, але, на жаль, поки що неминучим виниклими — хворобами. Тож на яку медичну допомогу може розраховувати кировоградський?

— Почну із статистики. У лікарнях, диспансерах та інших медичних закладах Кіровограда працює 435 лікарів та близько півтори тисячі медсестер і фельдшерів. Одночасно у стаціонарах міста мають можливість лікуватись 1485 хворих. Більше 400 ліжок надають нам обласні лікувально-профілактичні заклади. За роки дев'ятої п'ятирічки діти отримали велику зручну лікарню, у котрій — 14 спеціалізованих відділень. Ще більшого розвитку медицина міста набуває у новій п'ятирічці.

— У якому напрямку розвиватиметься медичне обслуговування?

— Ми продовжимо правильно вибраний шлях — спеціалізацію міських лікарень. Зараз наша наука дуже розгалужилась. Ось тому у місті на базі колись багатопрофільних лікарень створено крупні спеціалізовані відділення і лікарні. Це дозволяє концентрувати кадри, апаратуру, і, врешті, економити кошти.

У першій міській лікарні, переважно хворих на інфекційні захворювання. Друга лікарня після реконструкції перетворена в акушерсько-гinekологічний центр. Третя — це головна терапевтична установа міста. Ну, а четверта — це більше стаг лікарню швидкої і невідкладної допомоги.

Зараз тут створено всі умови для врятування життя людини, якій загрожує небезпека. Тут цілодобово чергують шість-сім висококваліфікованих лікарів різних фахів: хірургів, анестезіологів, травматологів, інфарктів та інші відділення. І готовність — постійна.

— Отже, тепер і хворіти не страшно?

— Все-таки треба бути здоровим. Ну, а якщо раптом відчуєте себе вкрай погано — допоможемо. Викликайте «Швидку допомогу». Вона, до речі, теж спеціалізована. Близько двадцяти бригад готові вийти на допомогу на машинах, обладнаних спеціальними апаратами та речовинами. Є протитоксично-травматологічна, інфарктна, дві «дитячі» та інші спеціалізовані бригади.

— І все ж є ще скарги на погане обслуговування, червотівність...

— На жаль. Немає роду без уроду. Керівники установ, партійні і комсомольські організації лікарень та поліклінік ведуть виховну роботу серед медперсоналу. А в нинішній п'ятирічці вона значно посилюється. Молодим медикам потрібно особливо принципово підходити до кожного випадку байдужості, з комсомольською пристрастю боротись з порушеннями клятви Гіпократова. Адже червотів людини в халаті медика — це злочинство.

— Микола Леонідовичу, за роки десятої п'ятирічки кировоградці отримували нові лікувальні заклади?

— Справа в тому, що для медицини міста поки що мало будують приміщень. Поліклініка першої лікарні, наприклад, забезпечена необхідною площею лише на 12 процентів від норми.

Є таке положення, одночасно з будівництвом чи реконструкцією великих заводів та фабрик потрібно будувати лікувально-профілактичні заклади для обслуговування робітників і членів їхніх сімей. Але керівники найбільшого нашого підприємства — заводу «Черна зірка», наприклад, плануючи реконструкцію, не ввели до контуру потреби на медичну і вже заборували перед своїм колективом лікарню на 250 ліжок та поліклініку на 1600 відвідувань за день.

Робітники заводів радіо-виробів, «Укрелгосптехніка», зручності та швейної фабрики, комбінату «Кіровоградобуд» та тресту «Кіровоградсільбуд» досі отримують необхідну допомогу в медично-санітарній частині заводу і так звані «Чорні агрегати», призначені якої не забезпечують потреби цієї установи. Є проектна документація на будівництво типової поліклініки на 830 відвідувань за зміну з цілком комплексом фізіотерапевтичних кабінетів, бальнеологічної бази тощо. Думаю, що керівникам вищезгаданих підприємств і організацій необхідно гостріше ставити перед своїми міністерствами та відомствами питання про фінансування будівництва цієї поліклініки на часткових засадах.

Не до кінця вирішене також питання про будівництво такої ж самої поліклініки за рахунок заводів радіоприладів і друкарських машинок.

Вже слід починати проекти роботи для майбутньої поліклініки чотирьох-п'ятиповерхового заводу.

— А які ще зміни стануться у десяти п'ятирічці?

— Значно поліпшиться якісний склад кадрів медпрацівників. А вже це не таємниця — чимало молодих, перспективних лікарів виїжджає з Кіровограда. Одна з причин — не вистає житла. Та ми сподіваємось, що з пуском домобудівного комбінату цю проблему буде вирішено.

— Отже, успіхи медицини залежать не лише від медиків?

— Безперечно, медицина, втім, як і будь-яка галузь, не існує сама по собі, вона є функцією від розвитку інших, іноді далеких від неї сфер нашого життя. У цьому — переваги соціалістичного ладу. Лише соціалізм дає можливість спільні успіхи у виробничстві реалізовувати для блага людей.

Ви не забувалися, як нещадно коштує медичне обслуговування? Мій знайомий поїхав туристом до Австрії. Там у нього страшенно розболівся зуб. Думавши більше про бормашину, ніж про політэкономию, він відвідав стоматолога. Та який же було його здивування, коли медсестра подала... чек на 300 швілів. Це — за одне запломбване дупло. А таких грошей у нього злихомоні не поділось.

Ми ж лише для статистики рахуємо вартість лікування людей. Скажімо, один день перебування у стаціонарі коштує 8—10 карбованців, одні відвідини поліклініки — 80 копійок. А минулого року кировоградці консультувались в поліклініках 2 мільйони разів! Лише з бюджету міськвиконкому на кожного мешканця обласного центру витрачено торік 30 карбованців. А в наступній п'ятирічці ця сума, звичайно, збільшиться. Бо такий закон нашого радянського життя: людина — понад усе.

Інтерв'ю вів М. БІДЕНКО.

Завжди уважні до покупок продавці універсаму «Юналейний» м. Гайворона комсомолки Людмила ПОЛЯКОВА та Тетяна СОБКО.
Фото В. ЗЕМНОРІЯ.

СЬОГОДНІ — ЛЕКЦІЯ

Відразу ж після XXV з'їзду КПРС обком комсомолу оголосив огляд-конкурс лекторських груп комітетів комсомолу Кіровоградщини по пропаганді матеріалів партійного з'їзду. За умовами конкурсу кращі лекторські групи в кінці нинішнього року буде нагороджено технічними засобами пропаганди. Для комсомольських організацій області, як і всєї країни, сьогодні немає важливішого завдання, ніж словом і ділом пропагувати і втілювати в життя рішення з'їзду.

Газета продовжує друкувати матеріали, які висвітлюють хід огляду-конкурсу (перший матеріал цього циклу — «Погляд збоку» див. у «Молодому комунарі» за 26 серпня).

В усіх комсомольських організаціях Кіровоградщини на заняттях гуртків політосвіти проведено ознайомлення із Звітною доповіддю ЦК КПРС XXV з'їздові партії. На черзі — глибоке роз'яснення молоді окремих положень і висновків з'їзду.

Об'єктом нашої уваги стали насамперед ті райкоми комсомолу, де становилися з пропагандою матеріалів з'їзду гірше, ніж в інших.

Олександрівський райком комсомолу. Члени його лекторської групи (їх шістьнадцять) за перше півріччя цього року прочитали всього 89 лекцій, або в середньому на комсомольську організацію одну лекцію. Путівок же з відміткою про прочитані лекції ще менше — 19.

Другому секретареві райкому В. М. Семенченку зараз, мабуть, нелегко: у відсутність першого секретаря він виконує і його обов'язки. Може, це і є причиною ослаблення уваги до лекційної пропаганди? Ні, цього сказати не можна, бо в райкомі комсомолу є непоганий лекторський актив, завідувач лекторською групою А. Ф. Добровольський, лікар районної санепідемстанції, сумлінна людина, сам часто виступає перед молоддю, в червні провів засідання лекторської групи, де мова йшла про роботу по пропаганді матеріалів XXV з'їзду КПРС.

Пізно обговорили це питання, та все ж обговорили.

На засіданні вирішили затвердити тематику лекцій по пропаганді матеріалів з'їзду, прорецензували дві лекції. І все. Не записали, хто за що конкретно відповідає. Плану-графіка читання лекцій райкомівці не склали, питання про громадсько-політичне читання не порушували, молодіжного лекторію по вивченню матеріалів з'їзду не створили, яких лекторів обком комсомолу слід запросити в район.

У цьому — головна причина недоліків. Немає чіткого персонального контролю за публічними виступами, слабка методична підготовка лекторів.

ЯКБИ НЕ АБИ...

ського активу; товариші прагнуть краще працювати, але не знають, як це робити.

Семінари комсомольських лекторів з питань пропаганди матеріалів з'їзду досі не провели, тож нічого дивуватися, що в райкомі так і не появилось жодної лекції, яку можна було б рецензувати.

Справи йшли б значно краще, якби другий секретар райкому і лекторський актив керувалися у своїй роботі відповідними документами Центрального Комітету ЛКСМУ України та обкому комсомолу.

За один день нам удалося домовитись про створення в кількох комсомольських організаціях молодіжних лекторію. Райком партії і правління районної організації товариства «Знання» обіцяють подавати цим лекторам всіляку допомогу. Того ж дня ми опитали молоді колгоспу «Росія» і машинолінійної станції і астановили, які теми їм найбільше цікавлять. Це — питання економічної стратегії і тактики КПРС, міжнародних відносин, міжнародного молодіжного руху, моральних стосунків між людьми на виробництві і в побуті, мистецтва, спортивного руху. Саме це й може бути відповідною темою для того, щоб скласти план-графік читання лекцій в усіх комсомольських організаціях.

Необхідно збільшити кількість членів лекторської групи. У райкомі є списки культпрацівників, у багатьох із них вища освіта, саме їх і треба в першу чергу залучити до лекційної пропаганди.

Є в райкомі комсомолу заходи по виконанню рішень XXV з'їзду КПРС. Зупинка за втіленням життя.

В. СТЕЦЕНКО

зав. лекторською групою обкому ЛКСМУ.

КРАСУЙСЬ, БОЛГАРІЄ!

СЬОГОДНІ —
НАЦІОНАЛЬНЕ СЬВЯТО
БОЛГАРСЬКОГО НАРОДУ —
ДЕНЬ СВОБОДИ

Знаменитого американського художника Рокуелла Кента якось запитали, в якій країні світу він зміг би жити, як у себе на батьківщині. Кент відповів, що образ би Болгарію. Відомо, що в цій країні привертає увагу прогресивних людей світу. Це — чарівна краса її природи і працелюбний народ, який під керівництвом Комуністичної партії в міцній нерушій дружбі з Радянським Союзом та іншими соціалістичними країнами будує нині світле соціалістичне майбуття.

Сьогодні у братнього народу свято — 32-а річниця Вересневого повстання 1944 року. Вересень азагалі займає особливе місце в історії Болгарії. Варто лише згадати події останніх 60 років. 24 вересня 1918 року у царській армії (вона виступала у першій світовій війні на боці австро-німецького блоку) під впливом Великої Жовтневої революції спалахнуло Владайське повстання. П'ять років по тому вибухнуло антифашистське Вересневе повстання 1923 року, очолене Компартією Болгарії. Через 21 рік, знову ж таки у вересні, Радянська Армія, переслідуючи гітлерівські війська, вступила на територію Болгарії, а в ніч з 8 на 9 вересня 1944 року болгарський народ повалив владу фашистів. Був створений уряд Вітчизняного фронту, встановлений народно-демократичний лад. Ще через два роки — 15 вересня 1946-го Болгарія проголошена Народною Республікою.

Нинішнього року відбувся XI з'їзд Болгарської Комуністичної партії. Комуністи обговорювали завдання на сьому п'ятиріччю. Як підкреслює Перший секретар ЦК БКП товариш Тодор Живков, це п'ятиріччя прискороного економічного зростання, високої ефективності та високої якості.

Відзначаючи день Вересневого повстання, болгарський народ з гордістю озирається на пройдений шлях. Країні є чим гордитися. Успіхи її на шляху до соціалізму безперечні. У ці дні радянський народ щиро здоровить своїх друзів з їхнім національним святом. Тисячі вітальних телеграм надіслали цими днями до братньої країни трудящі Радянського Союзу. У цей потік поздоровлень влітається і тепле слововітання кіровоградців. Воно — трудівникам Добруджанського округу, з якими нас єднає міцна дружба.

З святом вас, друзарі!

Виктор ГАНОЦКИЙ

КАК ДРУГ И БРАТ...

Твої, Болгарія, приємлю горі,
Двоє кипіння сатов,
С тобою і в радості, і в горі,
Как друг, как брат идти готов.

Тебе во всем я чутко внимаю
И руку дружбы подаю.
Твою прекраснейшую землю
Люблю не меньше, чем свою.

А степь цветы навстречу
И небо сны тепла полна.
У нас рабочие ладони,
И цель у нас с тобой одна.

НАТХНЕННЯ І ОПТИМІЗМ

МІНУЛО 32 роки після перемоги соціалістичної революції в Болгарії (9 вересня 1944 року) і 30 років з дня проголошення Болгарії народною республікою (15 вересня 1946 року). Ці два ювілеї — хороший привід підсумок досягнутому і оцінити перспективи, які відкриваються перед болгарським народом.

Пройшли три десятиліття були найбільш плідними за всю історію болгарської держави. Достеменно сказати, що за цей час національний прибуток зріс майже у вісім разів. Ми з гордістю порівнюємо свої досягнення із менш віддаленим минулим, і це порівняння переконливо свідчить про динамічний розвиток НРБ. По темпах росту економіки Болгарія продовжує займати одне з перших місць у світі. Національний прибуток за минулу п'ятирічку збільшився на 46 процентів, причому 96,9 процента приросту — результат підвищення продуктивності праці. За той же період випуск промислової продукції зріс майже на 55 процентів. Швид-

кими темпами розвивались галузі, які особливо сприяють збільшенню економічного потенціалу, наприклад, машинобудування, виробництво електронно-обчислювальної та організаційної техніки. За п'ять років вступили в експлуатацію нові енергетичні об'єкти загальною потужністю три тисячі мегават. Це приблизно стільки, скільки було введено за двадцять попередніх років. Дала струм перша в Болгарії і на Балканах атомна електростанція в Козлодуді.

Болгарія має вікові традиції у сільському господарстві. За роки народної влади вони збагатились новим досвідом. Створення аграрно-промислових комплексів стало передумовою концентрації і спеціалізації виробництва, ще більш широким і ефективним застосуванням механізації, хімізації, найновіших наукових досягнень. Це дозволило за п'ятирічку збільшити виробництво зерна на 17 процентів, м'яса — на 37,7 процента.

Великих успіхів досягнуто і в розвитку науки та культури, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту. Незрівняний навіть з недавнім минулим рівень добробуту народу. Реальні прибутки трудящих зросли

за п'ятиріччя на 32,4 процента, роздрібний товарообіг — на 46,8 процента. Населення одержало 242 тисячі нових квартир.

Коли болгарські трудящі говорять про свої успіхи, вони з відкритою відзначають велику роль братнього співробітництва з іншими соціалістичними країнами, насамперед з Радянським Союзом. Виробничі потужності, створені в НРБ з допомогою СРСР, дають основну частину продукції металургії, енергетики, переробки нафти і багатьох інших галузей економіки. Болгарія одержує з СРСР важливі види сировини, технології, кваліфіковані радянські спеціалісти очолюють допоміжні своїм болгарським колегами.

Досягнуте наш народ обачає як основу для нових трудових перемог у сьомій п'ятирічці, в якій національний прибуток повинен вирости на 45—50 процентів, а промислова продукція майже на 55 процентів. Розвиток економіки відкриє нові перспективи для підвищення життєвого рівня. Відзначаючи два славних ювілеї своєї республіки, болгарський народ з оптимізмом і ентузіазмом дивиться в майбутнє.

Димитр КОЛЕВ,
болгарський журналіст.
(Софія-прес — АПН).

ДІАЛОГ ПРО ХЛІБ

ВІДБУЛОСЯ VI ЗАСІДАННЯ
МІЖНАРОДНОГО КЛУБУ
МОЛОДИХ МЕХАНІЗАТОРІВ.
«КІРОВОГРАД — ТОЛБУХІН».

Спільність мети, одні устремління — примножити добрими ділами хліборобську славу, дати країні якнайбільше продукції землеробства і тваринництва — єднають молодих хліборобів Кіровоградщини та Толбухінського округу НРБ. Про це яскраво свідчить робота міжнародного клубу молодих механізаторів «Кіровоград — Толбухін», шосте засідання якого днями відбулося в Болгарії. Знаменно, що проходило воно напередодні національного свята болгарського народу — Дня свободи.

Як найдорожчих друзів зустріли толбухінські побратими членів кіровоградської делегації — першого секретаря Кіровоградського обкому ЛКСМ України О. Скічка, бригадира комсомольсько-молодіжної тракторної бригади колгоспу імені Шевченка Новоукраїнського району А. Лубенця, комбайнера колгоспу «Більшовик» Гайворонського району С. Сторожука та агронома Знаменського районного управління сільського господарства О. Бондаренко.

Шосте засідання клубу відкрив перший секретар Толбухінського окружного ДКСМ Іван Станев, який розповів про

основні завдання молоді Болгарії, про роль комітетів комсомолу у боротьбі за високі врожаї, про досвід роботи передовиків.

На XI з'їзді БКП підкреслювалось, що правильна організація соціалістичного змагання є основним стимулом підвищення трудової активності трудящих. Перша форма, яку використовують комсомолу у боротьбі за підвищення продуктивності праці, — участь молодих механізаторів у руху «Оволодіти майстерністю і досягти рівня передовиків у праці і навчанні». Для розширення цього руху в окрузі створили 73 комісії, 25 робочих груп. За період, що минув з часу попереднього засідання, 250 передовиків сільського господарства передавали свій досвід молоді. 699 молодих хліборобів досягли показників передовиків у бригадах, а 1453 чоловіки перевершили минулорічні показники.

Потім слово взяв перший секретар Кіровоградського обкому комсомолу О. Скічка. З його розмови присутні дізналися, як комсомольська організація області рапортувала ХХV з'їзду КПРС про виконання планів дев'ятої, про завдання на десяту п'ятирічку.

На засіданні розглянули питання про роль комітетів комсомолу в розгортанні соціалістичного змагання, в підвищенні ефективності праці молодих механізаторів, а також про роль первинної комсомольської організації у проведенні змістовної ідейно-виховної та культурно-масової роботи серед сільської молоді. Наша делегація познайомилася з роботою і життям молодих механізаторів Добруджі, вивчала досвід окремих колективів. Побували ми в молодіжних колективах аграрно-промислових комплексів Тошева, Шабла, Каварни.

Плідну роботу провели учасники шостого засідання клубу. Зустрічі ці запам'ятовуються на все життя, кожного учасника засідання вони збагатили досвідом, який стане корисним у подальшій спільній роботі, розширять співробітництво кіровоградських і толбухінських хліборобів у питаннях виховання молоді, виконання завдань ХХV з'їзду КПРС та XI з'їзду БКП.

М. ЖУК,
завідуючий відділом робітничої і сільської молоді обкому ЛКСМ України, учасник шостого засідання міжнародного клубу молодих механізаторів.

В ІМ'Я СВОБОДИ

Над Болгарією чисте, мирне небо. Сьогодні народ братньої країни відзначає тридцять другу річницю перемоги соціалістичної революції — День свободи, здобутий ціною життя багатьох патріотів, які повстали проти фашистських загарбників. У селах, містах височать обеліски, на постаментях яких написи: «Той, хто загинув у бою за свободу, не вмирає». У пам'яті людській герої живуть другим життям, ім'я якому — безсмертя.

На фото:
Меморіальна дошка на будинку в місті Несебр, де жив партизан загону «Народне юрчук» Димитр Шимпанідов;
Пам'ятник воїнам Радянської Армії в Софії.

Фото Ю. ЛІВАШИНКОВА.

На високих трасах спокійно, як і належить, Олександр узамно стежить за приладами, дослуховується до неба — все у нормі. Він міцний, світлоокий. Молодий. У пам'яті спливає учорашній вечір друзів у сімейному колі Гіренка, подумки посміхнувся і рантом у навушники увірвалось швидко, несподіване і тривожне: «Лівий двигун відмовив... втрачаю висоту... приймаю рішення робити посадку на одному двигуні...»

Спокій наче рукою зняло. «Там, у небі, змусило одважливості на ризик, і він теж має вирішувати, адже він керівник польоту». Думки миттєво блискавично: «необхідно дати розворот на екстремному двигуні...», «вирішити варіант ешелону...», «найкоротший шлях на посадку...», «попередити аеродром...». «а, можливо, відключити другий двигун і спланувати?». Він має прийняти рішення. Тут, на землі, в його руках, образно кажучи, радянське небо. Небо, котре він, болгарин, так полюбив. Небо його друга. Небо його лолі.

І туди, у небезпеку, він поринув душею. Всі знання, набуті за три роки навчання в Кіровоградському льотно-штурманському училищі, весь досвід, все серце — туди, на допомогу друзям. «Аварія» ліквідована — керівник задоволений. І цього разу курсант Цветанов у тренажерному класі на «відмінно» склав іспит.

Авіаційне містечко нині буває зеленим, різнобарв'ям квітів і тенісом. Леде думу не тільки бабине літо, а й людське — щедра і нескінченна тепло.

Ми з товаришами відчували його одразу, як тільки приїхали з Болгарії на навчання, — говорить Олександр.

Це перше, з чим і я зустрівся на вашій землі, — вступає у розмову Ангел Ангелов, який кілька днів тому прибув до льотно-штурманського училища. — Знаєте, — веде він далі, — завжди розмірковував, коли Галич у далекій краї: а як тебе зустрінуть, як там буде. Зараз в спокійний: не так гостро відчуваю розлуку з рідним домом, бо потрапив у коло щирих друзів: я вважав, що небо у нас спільне.

Ангелу ще поминали і закінчувати училище. А ось Олександр — старожил. Через кілька місяців стажавання у Ленінграді, а потім — напружені робочі будні у рідній Софії.

„І В НЕБІ МИ РАЗЕМ...“

— Спеціалісти, котрих підготувало наше училище, користуються у нас добрим славою, — розповідає Олександр. — Про це не раз згадував генеральний директор Болгарської авіаційної фірми «Балкан» Шерю Шерев.

Майбутній льотчик захоплено говорить про своїх учителів, які надали йому розуміння неба. Всім їм велика дяка за науку. А особливо — класному керівникові Неол Петрівні Мамоніній.

— Вона викладає російську мову. А завдяки цій мові ми краще і глибоке зрозуміли своїх радянських друзів. Це найважливіше наше надбання.

І він згадує про численні вечори друзів за три роки навчання, про «Червону зірку», дослідну сільськогосподарську станцію, школи Кіровограда, де їх зустрічали хлібом-сіллю, як водиться і на його батьківщині. Про спільні комсомольські турботи в училищі. Про диспути, концерти, прочитані книги, переглянуті вистави.

Усі хлопці — двоє з Софії — Олександр Цветанов і Еміль Ценов, котрий приєднався до нашої розмови пізніше, Ангел Ангелов з Варни до приїзду в Кіровоград не знали один одного. Тут вони познайомилися, потоваришували. Багато в них виявилось спільного: служба в армії, любов до авіації, до небесної професії. Повернувшись вони додому, приїждять у рідних кутки Болгарії. Та дружбу, що народилася на нашій землі, у мальовничому і затішному льотному містечку, пронесуть крізь життя. Як несуть її багато їхніх попередників, які побували тут. Їх з'єднала наша земля, здружило наше небо.

Ю. КАМІНСЬКИЙ.

Куточок площі імені Леніна в місті Александрії
Фото Р. ГРАНОВСЬКОГО.

ФУТБОЛ

ВІТАННЯ — ЕНЧО АТАНАСОВУ

СИДЖУ на скрині, нап'явши на коліна конопляну сорочку, дмухаю на замерзлу шибку: скоро з-за хати баби Олені покажеться мати, черевиків з базару принесе. Тоді і на льоду ковзатимусь, і горобців полохатиму під стріхою. І в сніжки гратиму з хлопцями. Он вони вже біля Тимошихи бабу снігову лілять. А я виглядаю матір з базару — черевиків принесе. Тоді і я вийду на вулицю.

Аж ось Микола Шпак свиснув, і хлопці розпурхалися, мов горобці, — хто куди. З провулка висунула зловонна крита машинка. І повзе прямісінько до нашого бузку. Уже, бачу, лізку під колеса. Такий гарний бузок, так славно розвітав навесні, а тут за мить його полівечено.

Під вікнами — гуп-гуп-гуп... Затараніло в двері, вонтузяться в снігах, клямки не може намацати. Я сиджу на скрині, нап'явши на коліна конопляну сорочку, матір виглядаю. До хати вдерлися двоє з автоматами на грудях, у військовій формі. Один підходить до мене: — Мамуля?

Другий присів на лежанку. — О, будіть карашню! Таніть будім...

Через кілька хвилин залишили хату. Машинка знову позадкувала через бузок і зникла у вулиці за хатою баби Марії. А я дмухаю на замерзлу шибку: скоро мати черевиків принесе. Надворі гарно-гарно, тихо-тихо. Розкружались лапаті сніжинки, шибки лопали розмірзалися. Білим пухом причепурюються поворітні кущугури під муром. Швидше б мати прийшла...

Захурчало. Вже ледь видно Олену хату, з-за якої показалася людська постать. Мати! Плещу в долоні — черевиків несе. А вона вже підтюпцем поспішає, ніби вгадує мої думки і бажання. Заїхала в хату, гайнула на мене якось пригнічено, кинула під лавку старенький мішок.

— Візьми ось, — простягнула шматочок макухи. — Бо прийдуть паразити... Пізніше затірку зваримо, а трішки борошна кинути.

— А черевиків? Я до хлопців хочу...

— Нема черевиків. І базару не було, людей перозганяли... На гв

неділю куплю. Трохи лишлося грошей, та може хтось принесе в село сірників та солі... Збігай до Тимошихи, візьми жару. Тільки ж калаші встуні!

Ці останні слова наздогнали мене, коли я вже перестрибнув полівечений бузок. Навіщо мені ті калаші — всеодно обиди на ліву ногу. Та ще поки ноги пообмотуєш ганчір'ям... Набрал у тітки Тимошихи жару і чимдуж босяка по снігу назад, додому. А калаші вже загорілися. Бансуло полум'я. Тоді халло жарину, перекидаючи з до-

двір'я, стріляють у курей. Згодом позабирали котляки і десь подалися. А я хутчий до машини. Розчинив задні дверцята, а там — насипом патрони. Нагорнув повну пазуху.

— Що то в тебе? — питає мати, розпалюючи в печі.

— Цяцьки.

— Які цяцьки? — смикнула за сорочку, і патрони зацокотіли по всій долоні. — Ой, боже мій! Потраплять у піч — хату рознесе. А як оті білуваті гітлеряки побачать, знаєш, що буде? Ану залазь на піч і щоб я твого духу не чула...

Недовго наша хата була придуком для чужинців. Через кілька днів прибіг Олексій і каже:

— Давайте, поки їх немає, збирайтеся і йдіть у погріб до баби Фросини. Уночі з київського шляху наші наступатимуть. Таке буде тарасеніе... А я тим часом попроболюю скати в оцій таці. Може, так і залишиться тут. Колись дивовисько буде. І патрончики треба пошунити. Вони тут зайві.

— Ой, що ж не буде, — витирає сльози заклопотана мати, простаючи мені пошарпану ватянку. — Бері оці трохи сухарів, а я замочу Колю в рідно.

Ш-ш-ш... Зашипотіли колеса.

Дві ночі всім кутком просиділи ми в Фросининому погребі. Дві ночі той берег Вісі клекотів од страшних вибухів. Наступали наші.

Швидко почали сповзати сніги, дедалі припикало весняне сонце. Вже й земля занарувала.

— Пора город копати. Біжи до Тимошихи за лопатою та допоможеш мені, — витирає сніг з чола мати. — Бо й у поле скоро йти.

Почали ми копати город.

— Ось звідси, — натиснула старенька на лопату.

І раптом — брязкіт... Мати ввернула з ґрунту купу позеленілих патронів, які того безневного ранку відбрала у мене. По її лінії котилася сльоза.

— А ти добре зробив тоді, що намацав їх... Скільки б могло загинути безневинних людей від цих цяцьок...

Іван НАЗАРТІЙ.
Село Жванівка
Новоархангельського району.

ПАТРОНИ

СНОГД

лоні в долоню. Мати дістає ще калаші і починає роздувати. Я допомагаю: «Ху-ху-ху-у...». Аж кола перед очима. Та ось вже у лежанці потріскує сухе кукурудзяне бадилля. Мати взяла конопляного рушника і перев'язала мені голову.

— Іди на лежанку, під радіо, а я дерези внесу.

Насунула того бадилля повну лежанку і хутко затулила ганчір'ям комнина. Перев'язала і собі голову й примостилася на краєчку дерев'яного ліжка. Враз по хаті заснував дим. Такого надійшло — хоч сокиру вішай. Коли не під вікнами: гуп-гуп-гуп... Уже біля дверей хтось вонтузється. В снігах чуже белькотання. Раптом двері відчинилися і в хату понеслися:

— Ф-фу-у! Не карони! Тіф!

Під вікнами погупотіло, аж шибки забрякали.

Мати піднялася з ліжка, вибігла ганчір'я з комнина, повідчиняла двері і підійшла до вікна.

— Ось тобі! — тищнула в шибку дулю. — Ось вам квартира, душогубі! Такий бузок поівечили! Харизматик прокляті! Притулок шукають. Скоро знайдете, під муром у дерезі...

Цілий тиждень не показували носа до нашої оселі. Якось мати пішла до криниці, а крита машинка знову загукотіла під вікнами, так само безжалісно підгрибаючи під колеса бузок. Зушилася біля самісінького порога. «Квартиранти» почали заносити до хати свої речі. Нововладно хазяїнують на по-

ПЕРШИЙ СЕРЕД ПЕРШИХ

який надзвичайно блискуче проявив уся першість.

Капабланка поздоровився з переможцем, але не міг передбачити, що поздоровляє свого майбутнього суперника, що рівно через десять літ хлопчик випередить його у міжнародному турнірі і стане претендентом на звання чемпіона світу?

Михайло Ботвинник (йому нещодавно сповнилося 65 літ) народився 17 серпня 1911 року в Петербурзі) видатний радянський гросмейстер, сьомий в історії шахів і перший серед радянських шахістів чемпіон світу.

Ботвинник прославився по-

шаховій драбінці швидко і різко. Напочинав у 12 років грати у шахи, він вже у шістьнадцять виконує норматив майстра спорту, а ще через чотири роки стає переможцем VII чемпіонату СРСР. Наступні «свіжі» Ботвинника переконливі: він став лідером радянських майстрів. За перемогу у II Московському міжнародному турнірі, де він взяв верх над екс-чемпіоном світу Е. Ласкером, Капабланкою та іншими видатними шахістами, йому першом із радянських шахістів, було присвоєно звання гросмейстера.

У 1938 році за рішенням міжнародної організації ФІДЕ

було проведено матч-турнір з участю «п'яти найпопулярніших шахістів того часу». Перемогу в цьому турнірі, а з цим і звання чемпіона світу здобув М. Ботвинник. Починаючи з 1938 по 1963 рік М. Ботвинник був чемпіоном світу з шахів (віддаючи не аванси у 1957 році В. Смислову і у 1969 році М. Талю).

М. Ботвинник — видатний теоретик в галузі шахів. Він вніс цінний вклад в теорію дебютів. Його ім'ям названо багато дебютних систем.

За видатні успіхи в галузі шахів він нагороджений орденом Леніна, орденом Трудового Червоного Прапора і двома орденами «Знак Пошани».

Г. ДУБІВКА.

Було це у 1925 році. Чемпіон світу Капабланка, який тоді приїхав у нашу країну на московський міжнародний турнір, давав у Ленінграді сеанси одночасної гри. П'ять з половиною годин точилася вперта боротьба на тридцяти дошках. Капабланка нічим не вартій закінчив віничю, чотирьох програв, решту партій виграв.

Серед переможців був чотирнадцятирічний школяр Мишка Ботвинник.

Наша адреса і телефони

316050, ГСП, Кіровоград 50, вул. Луначарського, 36.
Телефони: відповідального секретаря та відділу комсомольського життя — 2-45-35, відділу пропаганди, відділу листів і масової роботи — 2-45-36, відділу військово-патрістичного виховання та спорту — 2-46-87.

Газета виходить у вівторок, четвер, суботу.

«МОЛОДОП КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ. г. Кіровоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова
обласного управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі,
м. Кіровоград, вул. Галики, 2.

ЗНОВУ В ЧИСЛІ КРАЙНІХ

країни. Але представники Кіровоградської, Чернівецької, Житомирської, Закарпатської областей під час цих посидинок виступають слабо. Причина недоліків — недостатній контроль і вимогливість облспорткомітетів та місцевих фізкультурних організацій. Прийнята колегією постановою зобов'язує керівників облспорткомітетів, ДСТ і відомств вжити дієвих заходів для виправлення хиб, вказано, зокрема, на необхідність активізації фізкультурно-масової роботи в колективах фізкультури, чіткішого проведення змагань за програмою II Всесоюзних спортивних ігор молоді, змагань з багатоборства ГПО.

КЛИЧУТЬ СТАРТИ ГПО

У вересні завершується третій етап чемпіонату країни з багатоборства ГПО на призи «Комсомольської правды». Він проводиться під девізом «Від масовості — до майстерності». Фінал обласних змагань почнеться 11 вересня на стадіоні спортклубу «Зірка». Відкриття змагань о 9 годині 45 хвилин.

Редактор М. УСПАЛЕНКО.